

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 21 (3183) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Észak-Afrikában folyt le Roosevelttel és Churchill találkozója

Anglia és az USA vezérkari főnökei is jelen voltak a megbeszéléseken. Ugyanakkor megtörtént a Giraud-De Gaulle találkozó is

Stalingrád védői visszautasították a megadásra való felszólítást

Amsterdam. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Churchill és Roosevelt találkozásáról a Reuter iroda casablancái jelentése szerint az alábbi hivatalos jelentést adták ki:

Január 14 óta megbeszélések folytak Casablanca közelében az Egyesült Államok elnöke és Nagybritannia miniszterelnöke között. A megbeszélésen jelen voltak Anglia és Amerika vezérkarainak főnökei is. Churchill és Roosevelt az Északafrikában lévő szövetséges főhadiszálláson fogadták Murphyt, az Egyesült Államok diplomáciai képviselőjét. Roosevelt kíséretében volt Harry Hopkins, a hadfelszerelést szétosztó bizottság tagja és Harriman, Roosevelttel különképviseleje. Churchill kíséretének tagjai között ott volt Lord Leathers, a háborús szállítási ügyek minisztere. A kombinált vezérkarok 10 napon át naponta kétszer-háromszor jöttek össze tanácskozásra és állandóan tájékoztatták Churchillt és Rooseveltet a tárgyalások menetéről. A háborúra vonatkozó minden kérdést megbeszéltek és megbeszéléseik során egymás után foglalkoztak az egész világ hadszíntereivel és a tények alapján összehangolták mindazon segédesszközöket, amelyek a tengeri, légi és szárazföldi hadviselés további intenzívebb folytatására bevetethető. A két szövetséges nemzet vezetői között eddig még nem folytak ilyen széleskörű tárgyalások ilyen keretek között. A két ország vezetőfőfői és vezérkarai teljes egyetértésre jutottak a háborús tervek és vállalkozások tekintetében, melyeket 1943-ban a Németország, Olaszország és Japán elleni harcban kívánunk megvalósítani és ezzel a legnagyobb mértékben kihasználni az eseményeknek 1942 végén bekövetkezett kedvező fordulatából következő változást. Roosevelttel és Churchill találkozására szívélyesen meghívták Sztalint is, amennyiben Sztalin megjelent volna a tárgyaláson, úgy sokkal keletebbre fekvő helyen jöttek volna össze, Sztalin azonban nem volt abban a helyzetben, hogy elhagyja Oroszországot, minthogy főparancsnoki minőségben maga vezeti a támadást. Churchill és Roosevelt teljesen tisztában voltak ennek a támadásnak nehézségeivel és megegyeztek abban, hogy első céljuk Oroszország eredményes támogatása az egész szárazföldi arcvonalon, valamint az orosz hadsereg nehezedő nyomás csökkentése, amit úgy érnék el, hogy az ellenséget a legalkalmasabb helyen éppen olyan heves harcokba keverik, Sztalint teljes egészé-

ben tájékoztatták a katonai természetű javaslatokról. Churchill és Roosevelt ezenkívül állandó összeköttetésben volt Csangkajnek tábornaggal is, akit tájékoztattak azokról a rendszabályokról, amelyekkel támogatni fogják a közös ügyért Kinában folytatott nehéz és nagyszzerű harcokban. Kedvezőnek látszott a találkozás arra is, hogy meghívják Giraud tábornokot tárgyalásra és előkészítsenek egy találkozót közötte és De Gaulle tábornok között. A két tábornok között megbeszélés volt, amely

után Churchill és Roosevelt, valamint vezérkari tisztjeik elkészítették az 1943. évi offenzíva terveit, amelyet ismertettek és kérték, hogy a tervek tényleges keresztülvételéről gondoskodjanak. Giraud és De Gaulle nyilatkozatot adtak ki, amelyben hangsúlyozták, hogy teljes egyetértésre jutottak a megvalósítandó cél, nevezetesen Franciaország felszabadítása tekintetében és az együttes hadviseléssel, valamint a szövetségesekkel együtt folytatandó harcra kívánják elérni.

sorsot akar szólni a legerősebb koalíciónak, melyet a történelem ismer, ha azonban komolyan reménykedik a cél elérésében, akkor, amint Berlinben mondják, a valóság-érzékének hiányára mutat ez. (MTI.)

Egy teljes ellenséges hadosztályt morzsolnak fel a tengelycsapatok Dél-Tuniszban

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A nemzetközi tájékoztató iroda közli a tuniszi harcokról: A tuniszi arcvonalaszkaszon hétfőn sehol sem került sor nagyobb hadműveletre. Az ellenség több kísérlete arra irányult, hogy lerohanja a tengelyhaderők előretolt előőrsállásait, amit azonban az ellenségnek okozott véres veszteséggel visszavertünk. Az elmúlt hét harcrairól beérkezett összefoglaló jelentésekből kitűnik, hogy

a tengelyerők Dél-Tuniszban elért megsemmisítő eredményei nagyobbak voltak, mint eleinte feltételezni lehetett. A német és szövetséges csapatok négyezer foglyot ejtettek, főleg az idegenlégió és a diszsidens francia csapatok katonáit. A szákmány 70 löveg, 27 harcokosi, 4 páncélgépkocsi, 11 lövész páncélgépkocsi, 200 gépkocsi és nagy mennyiségű egyéb hadianyag. Tekintetbevéve az ellenség súlyos véres veszteségeit, ezek után igazoltnak tekinthető az a megállapítás, egy ellenséges hadosztály teljesen felmorzsolódott, ami a tuniszi hadszíntér aránylagosan csekély haderői mellett igen érzékeny veszteséget jelent az ellenségnek.

A jelentésekben többször említett amerikai hadsereg, amely Tedesszától délkeletre gyülekezett, előkészületeket tett az erősebb tevékenységre. Az előretolt kötelek kelet és délkelet felé nyomulnak előre és több helyen már is harcba keveredtek a tengely biztosító oszlopaival.

Egy olasz tengeralattjáró elsüllyesztette az angol-amerikai földközi tengeri szállítóhajóhad egy 18.000 tonnás csapatszallító hajóját.

Repülőink eredményesen támadták fontos átrakódó pályaudvarokat.

Berlinből közlik, hogy odaérkezett jelentés szerint a szovjet hadvezetés a Stalingrádba bezárt hadosztályoknak megadást ajánlott fel, amit azok azonban határozottan visszautasítottak

A tengely feltétel nélküli megadását szeretnék kikényszeríteni a szövetségesek

Amsterdamból jelenti: (MTI) A NTI jelenti: Mint az angol hírszolgálat Casablancából jelenti, Roosevelttel a sajtóértekezleten kijelentette, hogy a szövetségesek ki akarják kényszeríteni Németország, Olaszország és Japán feltétel nélküli megadását, a továbbiakban annak a reményének ad kifejezést, hogy a bolsevista offenzívában kimerült a németek ember- és hadianyag tartaléka. A jelentés szerint Roosevelttel és Churchill repülőgépen érkezett Casablancába.

Rómából jelenti: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Az United Press értesülése szerint Anglia, Amerika, a Szovjetunió és Csungkingkíná megegyeztek abban, hogy valamilyen legfelsőbb haditanácsot létesítsenek, amelynek feladata lesz: megnyerni a háborút 1944 előtt.

Zürichből jelenti a Pest különtudósítója, hogy mint kiderült, Churchill a casablancái találkozóra január 12-én

indult el egy bombázórepülőgépen, amely azonban Kairóban szállt földre, majd onnan folytatta útját Tuniszban át Casablanca felé. Két nappal később érkezett repülőgépen Roosevelt. Külön repülőgépen érkezett De Gaulle, aki Londonból, és Giraud, aki Algiréből repült Casablancába. Hogy a visszautazás hogyan és milyen uton történt, arról még semmit sem közölnek.

Amsterdamból jelenti: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Mint a brit hírszolgálat jelenti, Washingtonban csak néhány jól értesült megfigyelő sejtett arról valamit, hogy Roosevelt távol van. azt azonban senki sem tudta, hogy egy északafrikai utra vállalkozott. Marokkóban jól megőrizték a szövetséges vezetőférfiak jelenlétének titkát és még a magasabb rangú tisztek maguk sem tudtak róla. A megbeszélés helyének környékét dróttakadályokkal vették körül és állandóan járőrökkel őrizték.

Berlinben átlátszó propagandának tartják a találkozóról kiadott közleményt

Berlin. (Magánjelentés.) Tájékozott berlini politikai körökben az újabb Roosevelt-Churchill találkozásról szóló közleménnyel kapcsolatban az első benyomás az, hogy úgy látszik, nem hajlandók ezt a találkozót olyan fontosnak tartani, mint ahogy a közlemény szerzői feltüntetni igyekeznek. Minthogy Berlinben épp úgy tisztában vannak az ellenséges hadviselés nehézségeivel, mint maga az ellenség, ugyanakkor pedig saját tartalékaikat és lehetőségeiket jóval

pontosabban ismerik, mint a túloldal, világosan felismerik a közlemény megfogalmazásában rejlő propaganda-szándékot. Ezt a szándékot itteni politikai körök felfogása szerint még világosabban juttatta kifejezésre az a nyilatkozat, amelyet Roosevelttel a sajtó előtt tett és amelyben hangsúlyozta, hogy a szövetségesek a háborút a tengelyhatalmak és Japán fegyverletételéig fogják folytatni. Készségesen elhiszik ugyan német körökben, hogy Rooseveltt ilyen

114 halálos áldozata volt a Berlin elleni nagy angol légitámadásnak

Berlinből jelentik: (MTI) A NTI jelenti: Mint hivatalos helyen kedden megállapítják, nem felel meg a valóságnak az az angol jelentés, amely szerint a birodalmi főváros elleni legutóbbi két angol támadásnak 900 halálos áldozata volt. Az áldozatok száma 122. Az első légitámadásnál 114 halott a másodiknál 8 halott volt.

Berlinből jelentik: (MTI) A NTI jelenti: Német harci gépek január 25-én egy délangliai kikötőben horgonyzó hadihajók közül négyet találatlaltal elsüllyesztettek.

Véres guerilla-harcok dúlnak Marseille emigráns nevezetű lakói és a francia rendőrség között

Rómából jelentik: (MTI) A Popolo di Roma vichyi tudósítója a következő részleteket jelenti a marseillei eseményekről:

Ismert dolog, hogy a marseillei úgynevezett Vieux Port területe, a törvényen kívül élő elemek és a különböző országokból idegyülekezett emigránsoknak tanyája volt. Még most is tömegesen éltek itt vörös spanyolok, lengyelek, szerbek, görögök és igen nagy számban zsidók. Körülbelül negyven ezer ilyen törvényen kívül élő egyén él itt, valóságos kis államot alkotva az államban. Erre a területre a polgárok már a békeidőben sem volt tanácsos kíséret nélkül behatolni, mert napirenden voltak a támadások és lövöldözések. A francia rendőrség, tekintettel a rendkívüli helyzetre, elhatározta, hogy végetvet ennek az állapotnak és elrendelte Vieux Port területének kiürítését. A területet a rendőrség kordonnal vette körül. Mindenfelől fegyverek, elő gépfegyverek és kerültek elő és a rendőrség és Vieux Port lakói között sok helyen összeütközésre került sor. Vieux Port szűk utcái között valóságos guerilla harcok folytak ki, amelyek hétfőn már súlyos árnyokat öltöttek és valóságos lázadás képét mutatták. A rendőrség látva, hogy nem bír a lázadókkal, segítséget kért. A legutóbbi jelentések szerint jelentős francia erőszékek és gépesített alakulatok vannak utban.

A hinduk tovább folytatják a harcot függetlenségükért

Bangkokból jelentik: (MTI) A NTI jelenti: Az indiai függetlenségi nyilatkozat 14-ik évfordulója alkalmából az indiai függetlenségi liga mintegy 5000 tagja gyűlt össze a bangkoki főhadiszálláson. A gyűlésen határozati javaslatot fogadtak el, amely szerint az Anglia elleni harc a végső szakaszába lépett. Bár a hindu vezeték az angolok háttérbe vetették, több millió hindu mégis tovább folytatja a harcot a függetlenségért.

Berlinből jelentik: (MTI) A NTI jelenti: Az indiai függetlenség évfordulója alkalmából Berlinben „A szabad indiai központ” ünnepélyt rendezett, amelyen felolvasták azt a függetlenségi kiáltványt, amelyet a páncíri kongresszus szövegezt meg és amelyet 1930. január 25. óta minden nemzeti ünnepségen felolvastak. Az 1857. évi indiai forradalom az egész nép felkelése volt, amelyben a hinduk és mohamedánok vállaltak harcoltak. Ez a forradalom ma is tart.

Mit tárgyal a csütörtöki városi közgyűlés

Megszervezik a közellátási bizottságot

Nagyvárad. Saját tud. Csütörtökön délután öt órakor ül össze a város törvényhatósági bizottságának januári közgyűlése, amelyen huszonnyolc tárgysorozati pontot vitatnak meg. A tárgysorozati pontok között szerepel a kormányzó kabinetiroda értesítésének tudomásulvétele arról, hogy a Kormányzó Ur megengedi az új ÖNCSA-telep „Horthy István-telep” elnevezését. Tárgyalja a közgyűlés a tisztviselők és egyéb alkalmazottak szabadidejéről alkotott szabályrendeletét, amely új alapokra helyezi a tisztviselők szabadságolását. Sorra kerül a közgyűlésen a polgármester időszaki jelentése a város egy évnegyedj életéről. Érdekes pontja a közgyűlésnek a városi és üzemi tisztviselők és egyéb alkalmazottak beszerzési előlegének ügye. A beszerzési költségek lebonyolítására a pol-

gármester bizottságot jelöl ki, amely dr. Gyapay László h. polgármester vezetésével és elnöklété alatt dolgozik. A bizottság tagjai dr. Borbély Dezso főjegyző, dr. Józsa András árvászeki elnök, vitéz Bartha Balázs számvevőszéki főnök, Urbán János kertészeti főnök, Papp Lajos idegenforgalmi vezető és Selényi Vilmos iprodagazgató. Az üzemek részéről Bazill Mihály üzemi igazgató és Ásvány Ferenc aligazgató.

Előterjeszti a polgármester a közellátási szakbizottság megszervezésére irányuló javaslatát is. A bizottság összetételét lapunk már ismertette. Különböző költséghülyetek letárgyalása után a közgyűlés határoz 41 elértéklelenedetti alapítvány összevonásáról, illetve más alapítványokba való beolvastásáról majd személyi ügyeket tárgyal le.

Csütörtökön kezdik meg a nehéz testi munkások februári kenyérpótlójegyeinek kiadását

A folyó évi február havára érvényes 35 dekás nehéz testi munkásoknak járó kenyérpótlójegyek kiadását folyó hó 28. napján kezdi meg a Közélmelési Hivatal (Szaniszló u. 15. sz. a.), a folyó évi január havi, nehéz testi munkásoknak járó 35 dekás kenyérpótlójegyek fej-

lapja ellenében. Öt, vagy ötnél több munkást foglalkoztató üzemek és vállalatok a fejlapokat névjegyzék kíséretében kötelesek benyújtani, illetve annak ellenében kapják meg pótlójegyeiket. Nagyvárad, 1943. január hó 26-án. Dr. Soós s. k., polgármester.

Fontos intézkedést hozott a polgármester a fa szétosztásának gyorsítására és az ácsorgás megszüntetésére

A polgármester a fa szétosztásának gyorsítása és a sorbanállás megszüntetése végett a következőket rendelte el: Minden kereskedő köteles a beérkező vagontételeken fa szállományból 20 százalékot tartalekolni, 50 százalékot pedig kilós tételekben szétosztani. Ezen 50 százalékból köteles minden kereskedő vagonként az alatti kimutatásban feltüntetett kiskereskedők és szatócsok részére 2-2 ürm-t felvágatlanul kiadni azzal, hogy a beosztott kiskereskedők és szatócsok a vagonoként kiadott 2 ürm. fát kötelesek kályháknak felvágva, kilós tételben, saját körzetükben kiosztani.

A beosztott kiskereskedők a következők:

1. Jeney Rezsőhöz: Arany Sándor szatócs Franklin-u., Dobos Ferenc Kapisztrán-ár 10.
2. Jeney Sándorhoz: Ujvári Jolán Szacsavay-utca, Szűcs Lajos tűzifakereskedő Gyár utca 55.
3. György Vilmoshoz: özv. Murányi Jakabné Frangepán u., Szentmiklósi Sándorné Gállányi utca
4. Pallós Lászlóhoz: Pirocska János szatócs Sipes Orbán u. 75, özv. Gábris Károlyné Kocsán János u. 28, Szabó László Öcsi telep 6. u. 5
5. Bihar faterlephoz: Magyar László szatócs Kolozsvári u. 7, Háslinger Ber-

kovits Ferenc u. 6, Tarsoly Gerő Lakatos u. 23.

6. Vlád Sándorhoz: Szabó László Öcsi telep volt 6. u. 5. sz. Vincze Zsigmondné Kocsán János u. 9. szatócs.

7. Gergely Emilhez: Margittai Jánosné szatócs gróf Tisza István u. 15. Szendrey Istvánné szatócs Teleki u. 18.

8. Ceonka Istvánhoz: Hangya Szövetkezet fiók Hitler Adolf utca, Csáky István utcai Hangya fiók, Mátyás király utj Hangya fiók.

9. Ertsey Zsigmondhoz: György Vilmos Gállányi ut, Csézy István.

10. Topa Antalhoz: Szabó Sándor szatócs Szöllősi rét 42. Magyar Barnáné volt Lahovári u. 31.

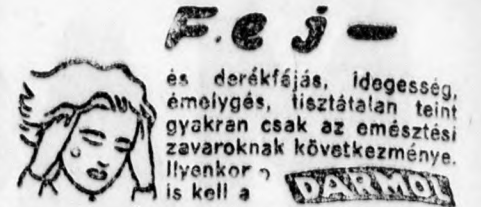
11. Dr. Gróf Sándorhoz: Bocskai Antalné Kertész u. Lőkös Endre szatócs Szaniszló u. 71.

12. Barna Sámuelhez: Thalmeiner Viktor szatócs Magyar u. 23.

13. Heiler Józsefhez: özv. Surányiné Gállányi ut, György faterlephoz, Szatmáry Gézáné Teleki u. 64.

14. Kovács István faterlephoz: Takács Sámuel Vitéz u. 31, Kovács Elekné szatócs Vörösmarthy u. 139

Ez az intézkedés abból a célból történt, hogy a város kerületeiben lakó szegényebb polgárság a lakásához közelebb eső helyen tudja kisebb mennyiségű faszükségletét beszerezni. —

Ezen kiskereskedők utasítás szerint kitételekben (50 kilónként) kötelesek maximális árban kiadni a fát minden jelentkezőnek vásárlási könyvre.

Felajánlítottam a fent kijelölt szatócsokat, hogy minden vásárlás szigorúan megtörténjen és a fa igazságtos szétosztását közlegimmal ellátják. — Ezen rendelkezés további intézkedésig szól.

Mikor jelentkezzenek zsireszámlásra a huszárosok?

A polgármester felhívja a város területén működő összes huszárosokat, hogy az alatti feltüntetett beosztás szerint folyó hó 28-30. napjain feljelenül jelentkezzenek a városi Közélmelési Hivatalban zásornyilvántartó könyvcskéjükkel a január havi zsireszámlálás megejtése végett.

Együttal közli a huszárosokkal és a fogyasztókkal, hogy a napon túl január havi zsirojegyek el nem fogadhatók, illetőleg be nem válthatók.

Az elszámolás elmulasztása a további esztéshus és zsirkiosztásból való kizárást vonja maga után.

Az elszámolás sorrendje: 1943. január 28 A-G betűvel kezdődő nevek, január 29. H-P betűvel, január 30 R-Z betűvel.

Kisiklott s a királyi váróteremben áll meg a szolnoki személyvonat

A Pest írja: Ma reggel valamivel 7 óra után a szolnoki személyvonat befutott a keleti pályaudvarra. A berkező vonat azonban a legnagyobb meglepetésre nem lassított, hanem egyenesen sebességgel rohogott mind beljebb a vágányokon és látni lehetett, hogy a mozdonyvezető kétségbeesetten dolgozik a fékekkel, de eredménytelenül. A hatalmas acélkolozsus ütközőjével nekivágódott a vashetonba gyazott ütközőbáknak, azt elsodorta és felrohant a betonjárásra, a szeszekocsit maga után vonszolva, egyenesen behorhánva a királyi váróterem falába, azt áttörte, amikor végre sikerült járt a mozdonyvezető erőfeszítése, s a mozdonyt sikerült lefékeznie, úgy hogy az megállt a királyi váróteremben. Az utasok közül négyen sebesültek megszerencsére csak könnyebben. Főleg a csomagtartó polcokról lezuhanó polgárgyászok okozták a bajt. Megállapították, hogy a mozdonyra ráarakódó zuzmára eljegesedett és a mozdonyzelenpkből kicsapódó gőz jévalakjában rakodott a vezetékre és kerekekre, úgyhogy a fékek befagytak és ez volt az oka a balesetnek.

UJABB FRANCIA MUNKÁSOK INDULTAK NÉMETORSZÁGBA. Párizs. (MTI.) A NTI. jelenti: Párizsból hétfőn ismét három különvonat indult Németországba francia munkásokkal.

Hogyan kell üzlethelyiséget igényelni?

A kereskedő maga tartozik utána járni, hogy az igénylés esete fennforog-e?

A Baross Újság írja:

A gazdasági átállítás egyik igen fontos problémája az új keresztyén egzisztenciák üzlethelyiséghez juttatása. Három ilyen vonatkozású rendelet jelent meg, amelyek közül különösen a legutóbbi, amely a hivatalos lap január 8-iki számában látott napvilágot, a 100—1943. M. E. sz. rendelet bír az átállítás szempontjából nagy jelentőséggel. A keresztyén kereskedelem és ipar nevében örömmel kell üdvözölni ezt a rendelkezést, amely, reméljük, sok olyan keresztyén kereskedőt és iparost fog üzlethelyiséghez juttatni, akik eddig meg nem felelő helyiségben, vagy helyiség nélkül lakásukon voltak kénytelenek folytatni ipari és kereskedelmi tevékenységüket.

Milyen esetekben lehet igénylést benyújtani?

A fennálló törvényes rendelkezések értelmében 5777—1941. M. E. sz. rendelet, 100—1943. M. E. sz. rendelet) a következő három esetben lehet valamely üzletre igényjogosultságot előterjeszteni.

1. Ha a zsidó iparüzőtől iparjogosítványát, illetőleg azt a jogosítványt, amelynek alapján üzletét fenntartotta, elveszték, vagy az hatálytalanlanná lett.

2. Ha a zsidó bérlő az üzletet három hónapon át nem használja.

3. Ha az üzlet, vagy üzlethelyiség bérlője olyan kereskedő, vagy iparos aki kötött forgalmu áruk árusítására nem kapott kijelölést, illetőleg az áruval ellátott kereskedők névjegyzékébe nem vették fel.

A harmadik esetben nincs helye az igénybevételek akkor, ha a bérlő hitelt érdemlő módon igazolja, hogy a kijelölés, illetőleg a névjegyzék közlését megelőző üzleti évben összeforgalmának 60 százalékát nem érte el a kötött forgalmu áruk árusítása. Ez a szabály gyakorlatilag cipőkereskedő esetében azt jelenti, hogy az illetőt börtalpu lábbelik forgalombahozatalára nem jelölték ki, akkor igénybevehető üzlethelyisége, ha a kijelölést megelőző üzleti évben, tehát 1940 február 20-tól 1941. február 20-ig terjedő időben összeforgalmának 60 százalékát, a börtalpu lábbelik forgalma elérte. Ezt a tényközlést meg kell igazolni, hanem annak, akiktől elveszik az üzlethelyiséget.

Hol kell a kérvényt benyújtani?

Igénylést csak az a keresztyén kereskedő vagy iparos nyújthatja be, akinek hatályos iparjogosítványa van valamely kereskedés (ipar) folytatására.

Az a keresztyén kereskedő, vagy iparos, aki az előbb közölt rendelkezések alapján valamely üzlethelyiséget ki akar igényelni, az illetékes elsőfoku iparhatóságnál terjesztheti elő kérelmét. Mindig az az előjáróság, illetőleg elsőfoku iparhatóság illetékes, ahol a kiigénylendő üzlethelyiség fekszik.

Az elsőfoku iparhatóság a háztulajdonos részére határidőt tűz ki a helyiség bérletének felmondására és ar-

ra, hogy mennyi idő alatt kell azt a kijelölt személynek bérbeadni. Ha a háztulajdonos a hatóság előírásait nem teljesíti, vagy ha a bérlő a felmondás érvényességét nem ismerné el, a hatóság elrendelheti a helyiségnek az általa meghatározott személy részére való igénybevételét. A bérbeadó az igénybevételi határozatot nem támadhatja meg azzal, hogy ő az abban megjelölt személynek, aki szempontjainak valamilyen okból nem felel meg, nem hajlandó az üzlethelyiséget bérbeadni. Nincs fellebbezésnek helye, az üzlethelyiség igénybevétele iránt előterjesztett kérelmet elutasító határozat ellen sem. Egyéb határozatok ellen a rendes jogorvoslatok érvényesíthetők.

A fentebb, harmadik pontban kö-

zölt igénybevételi módozat esetén a kereskedelem és közlekedésügyi, illetve az iparügyi miniszternek felülvizsgálati joga van. Az említett miniszterek hivatalból felülvizsgálhatják az elsőfoku iparhatóságnak az új bérlő kijelölése tárgyában hozott határozatát és annak megsemmisítésével más bérlőt is jelölhetnek ki.

Az a kereskedő vagy iparos tehát, aki valamely üzlethelyiséget kíván igényelni, maga tartozik utána járni annak, hogy vajjon az említett három eset közül fennforog-e annak bérlőivel szemben. Mihelyt erről biztos meggyőződést szerzett, kérvényt kell írnia az elsőfoku iparhatósághoz és abban meg kell jelölni azt, hogy milyen okból kéri a kiigénylést. M. T.

Napsugár a vonaton

Írta: Ujházyné Tóth Mária

Hogy mostanság nem nagy élvezet utazni, azt még azok is tudják, akik évek óta nem mozdultak ki otthonukból. Tudják az újságokból, a jóbarátok elbeszéléséből, akik hosszú történeteket tudnak mesélni tolongásról, lépcsőn való kapaszkodásról és ehhez hasonló jókról. Akik maguk is kénytelenek egyszerűen vonatra ülni, hogyan ismernek az ezzel járó nehézségeket? Így voltam jómagam is. Adódik néha olyan halaszthatatlan valami, amit nem lehet sem levélben, sem telefonon elintézni, hanem meg kell próbálni a vonattal.

Az odautazás minden várakozást felhígulva békebeli volt. Kényelmes ülőhely a párnázott ülésen. A fűtötttestek barátságos meleggel töltötték meg a fülkét. Szinte el is felejtettük volna a háborút, ha két hölgy nem sopánkodott volna olyan kifogyhatatlanul a cukor miatt. Hogy nem jut egy kocka sem a kávéjukba! Ugy gondolom, közel három év óta megszokhatták volna már a keserű kávéit. Sokan meg is szerették azóta.

Visszafelé aztán már több baj volt. Mindjárt az indulásnál kiderült, hogy a vonathoz nem kaptak egyetlen másodosztályu kocsi sem, hanem igen talpraesetten egy fapados kocsi kétával rártak két előkelő kettest, a hármaskot pedig áthúzták. Ebbe a „termes” kocsiba irányították azután a megfelelő jeggyel rendelkező utasokat.

A felháborodás egyöntetű és mélyleges volt. Szegény jó, ártatlan kalauz alig tudta megválaszolni a sok dühös kérdést és bizony, egy-két nem éppen hízogó jelzőt a MÁV nevében szobor is volt kénytelen tenni. Minden ülés tele volt mérges, méltatlankodó emberrel. Mint ilyenkor már szokás, hamarosan parázs veszekedés is támadt két úr között, természetesen az ablak miatt. Az egyiket a hűguta kerülgette, a másikat pedig fázott. Ennek megfelelően az egyik kinyitotta, a másik felhúzta az ablakot.

Akkor szólt meg az egyik sarokban egy édes kis hang. Hat év körüli fiúcska ült ott eddig illedelmes csendben a mamájával. Senki sem vette észre, mert mindenkit lefoglalt a bosszúsága. Az eddig csendes gyermek, meguncva az egyhelyben való ülést, járhalni kezdett és beszélt, csicseregett, bámult, kérdezett.

Csinos, okos kis fickó volt, huncut mosolyát szemüvege sem tudta eltakarni.

Persze rövidesen tudtuk: hova utazik, honnét jön. A nevét se titkolta. Mindenkinek megmondta, hogy Lacikának hívják. Hol egyik, hol másik néni vagy bácsi ülésben trónolt, igaz, csak másodpercekig, mert nyugodtan megülni, azt nem bírt, közkinátra katonanótákat énekelt, szavalt és közben folyton kérdezett. Hogy ki hova utazik, mi a neve, mi a foglalkozása, volt-e katona, miért van zöld nyakkendője? Mindent tudni akart. A néni, bácsi pedig engedelmesen válaszoltak. Észre sem vették, hogy közben egészen megváltozik a hangulat.

Lacika azután kíváncsihangversenyt rendezett. Azután a bajtársi rádiószolgálat üzeneteit közvetítette. Ekkor már a siker teljes volt és mindenki szeretetteljes tekintetével simogatta a buksi kis fejét. Jaj, de édes! — hangzott minden oldalról. A kocsi belseje pedig nyüzsgő méhkasozó hasonlított. Jöttünk, mentünk, becézgettük és közben, hogy-hogynem Váradra értünk. Nem is vettük észre, hogy a vonat milyen lassan döcögött, mennyit tolatott, itatott közben az állomásokon. Sőt azt sem panaszkolta már senki, hogy a drága jeggyel fapadra ültették. Az előbb még vitalkozó uriembernek kedvesen beszélgettek egymással. Mintha napsugár nézett volna be az ablakon melegeitől, kedvesen. Pedig csak olvadó csanak, kopasz fák, füst volt, amit láttunk. A napsugarat, a mosolyt Lacika gyújtotta fel a szivében, az ő fehér kis lelke simította el a bosszúság redőit mindenki homlokán.

Mint egy nagy családban, úgy segített egyik a másikon. Az én nehéz hőröndömet a legmögörvőbb öregúr emeltette szuszogva. Fiába szabódtam, hogy majd a hordár!

Istenem! Ugy-e, hogy van még minden szívben szeretet? Ha sokaknál jégpáncél borítja is, elég egy fényes kis sugár, Lacika mosolygása és kitor a szerezte a jégpáncél alól. Ugy-e, hogy sütt még a nap a legsivárabb fapados, füstös vasuti kocsiiban is, csak az arcunkat kell tudni feléfordítani, hogy beragyogja áldó melegével. Csak a szívünket kell kinyitni és jut belőle mindnyájunknak.

Magyarország háborús hozzájárulásának méltatása a német lapokban

Berlin. (MTI) A vasárnapi német sajtó több cikket közöl a totális háborúról. Hangoztatják a cikkek, hogy a háború mindenkitől a legnagyobb erőfeszítést követeli meg. Rámattak arra, hogy Németország gondoskodik arról, hogy a hadviselés érdekében minden téren biztosítsák a teljesítmények maximumát.

A Wilhelmstrasse szószólója szerint Magyarország különböző fontos árucikkek, különösen mezőgazdasági termények szállításával óriási mértékben járult hozzá a tengelyhatalmak teljesítőképességének fokozásához.

Művészt a Református Kulturpalotában

Nagyvárad. Saját tud. Bisztriczky Tibor hegedűművész, R. Simonffy Margit előadóművész, Farkas Ilona a m. kir. Operaház művésznőjének, Dániel Ernő zongoraművész, Járay József a m. kr. Operaház művésze fellép Nagyváradon egy művészt keretében.

Az évad egyik kiemelkedő kultúrseménye lesz a folyó évi február hó 8-án este 7 órakor a Református Kulturpalota előadótértermében tartandó művészt. Budapest székesfőváros és varo-eunk népművelési bizottságai együttesen rendezik a művészt. A műsoron szereplő öt országoshírű művész február hó elején Erdély nagyobb városáiba turnéra indul, művészi körutjukra Nagyváradot is bekapcsolják. Népművelési Bizottságunk már hozzájárult a Református Kulturpalotában tartandó művészt szervezéséhez, illetve rendezéséhez. A vallás és közoktatásiügyi miniszterum, ugyesintén a Székesfőváros is erkölcsi támogatásban részesíti a két testvér népművelési bizottság kulturális vállalkozását azáltal, hogy dr. Bisztray Gyula miniszteri osztálytanácsos a kultuzkormányt és dr. Herrmann Gábor tanácsjegyző a Fővárost képviselik a művészt. Melynek megnyitó beszédét dr. Bisztray Gyula miniszteri osztálytanácsos, — a kultuzminiszterium népművelési osztályának vezetője — mondja. A műsört lapunk közölni fogja.

Újabb adományok az Emke gyűjtése révén a Főméltóságú Asszony téli segélyakciójára

A Főméltóságú Asszony által kezdeményezett téli segélyakció javára az EMKE részéről megindított gyűjtésre a már előzőleg befolyt 2200 P-n kívül az alábbi újabb adományok érkeztek be:

Kolozsvári Husárugyár k. f. t. 2500, dr. Szathmáry Lajos az EMKE ügy. alelnöke 200, dr. Bartha Ignác ügyvéd, öre. gyűjt. képviselő, az EMKE jogtanácsosa 100, Decey Jenő színművész 80, Gál György altiszt 10, összesen 2800 pengő.

Az eddig gyűjtés összege tehát 5000 pengő.

A gyűjtést folytatjuk.

Követházakban és vendéglőkben kéri a MAGYAR LAPOK"-ot

Biharmegye egészségügye a tisztifőorvosi jelentés számadatainak tükrében

587 közkutya, 55 gyógyszerháza és 334 bábája volt 1941-ben az ország egyik legnagyobb megyéjének

Nagyvárad. Saját tud. Tegnap számunkban ismertettük a tisztifőorvos jelentését Nagyvárad 1941-es egészségügyi helyzetéről. Mai számunkban a megye helyzetéről szóló érdekes jelentést ismertettük:

A vármegye nyugati — nagybárai trianoni — területe — kezdje a jelentős — egészségügyileg is fejlettebb művelődésű, mint a keleti, visszacsatolt fele. Népessége túlnyomóan földműveléssel foglalkozik. A közegészségügy terén mindenütt sok a tennivaló, de a visszacsatolt területek ebben a tekintetben különösen elmaradtak.

Bihar vármegye területe a visszacsatolás előtt 2771 km² volt a mai 6511 km²-rel szemben. Lakosainak száma 1930-ban (trianoni) 176.002, amikor a népsűrűsége négyzetkilométerenként 63,5 volt. Az 1941. évi előzetes adatok szerint a visszacsatolással megnőtt Bihar vármegyének 446.656 lakosa volt és így 1941 elején népsűrűsége 68. A Statisztikai Hivatal 1941. év végére kiszámított adatai szerint a vármegye lakossága 449.402-re nőtt 69 népsűrűséggel, ami a 10.000-nél kevesebb lakosú községek országos átlagára jellemző.

Bihar vármegye tisztifőorvosa egyben Nagyvárad város tisztifőorvosa is. A két törvényhatóság népes és terjedelme miatt a tisztifőorvos mellé tisztiorvos is nyert beosztást, aki egyben a m. kir. tisztifőorvos állandó helyettese egyelőre csak a vármegyei törvényhatóság területére.

A vármegyében 12 járás és 1 megyei város van, amelyekben a m. kir. tisztiorvosi szolgálatot 12 tisztiorvos látja el. A nagyszalontai járási és nagyszalontai városi szolgálatot azonos tisztiorvos végzi. A visszacsatolt vármegyei területen a tisztiorvosok vizsgálati orvosi berendezését meg a katonai igazgatás idején sikerült biztosítani.

Közhatalmi orvosi működési terület van 78; ebből 2 városi orvosi, 26 községi, 50 pedig közegészségügyi kör. A visszacsatolt területen a román uralom 28 közhatalmi orvossal látta el a szolgálatot, illetve ennyi közegészségügyi községi és körorvosi állást szervezett. Az uralomváltással lényegesen javult a helyzet ezen a téren elérni, mert a felzárkózott vármegyei területen 39-re emeltük a munkaterületek számát.

A hatósági orvosi gyógyító tevékenység általában kielégítőnek tekinthető. Az Országos Betegpótlási Alap terhére 27.718 beteget láttak el és részükre 21.085 vényt írtak fel. A gyógyító munkát teljesebbé teszi még 68 magán, illetve szakorvos tevékenysége.

Szakszerűvé teszi a gyógyító munkát a vármegye területén működő Berettyóújfalui Vármegyei Közkórház 180, az Élcsdi Állami Tüdőbeteggyógyító Intézet 60, a Nagyszalontai Állami Közkórház 60 ágygal, amelyeken 1941-ben 5415 beteget ápoltak 73.722 ápolási nappal. Berettyóújfaluban működik még a „Levöldi Koszma Gyermektüdőbeteggyógyító” 20 ágygal. Nagyváradon pedig számos kórház segít a vármegyei betegek ellátásában is.

A szülészeti ellátást 334 működő baba biztosította. Ezek közül 154 baba volt hatósági, 180 pedig magánbaba.

A szülészeti ellátást sürgősen javítani kellett, ami új bábák beállításával máris történik, bár a bepillás még nem

sikerült teljesen ma sem. A hiányos ellátásnak nem csak az az oka, hogy kevés a baba, hanem az is, hogy a vármegye keleti részében a román ajkú lakosság kisigényű és nem szívesen fordul sem orvoshoz, sem bábához, különösen, ha azokat más községből kell áthozatni. Legjobb megoldást ugyan az nyújtana, ha helybeli nőket lehetne bábává kiképezni, akik így állandó bábák lehetnének, de ez irányú fáradozásom nem vezetett eddig sikerre. Román ajkú községekből vagy nem akad magyarul is tudó ajánlkozó, vagy egyébként sem hajlandó senki bábának menni Ajánlkozók inkább magyar vidékekről vannak.

A szülészeti ellátást nagyban elősegítette a nagyvárad, a debreceni és a gyulai szülészeti, továbbá a berettyóújfalui és nagyszalontai kórház, ahol sok szülést vezettek le. Egyedül a nagyvárad, Bábaképző Intézetben 314 vármegyei szülés folyt le. A halottkémlést 253 halottkém végezte, akik közül 69 volt orvoshalottkém, 135 kitépelt laikus és 50 előjárásági tag.

A vármegyében 55 nyilvános gyógyszerháza működik, amelyek közül 53 anyagyógyszertár, 2 pedig fiók. Az anya-

gyógyszertárak közül 51 személyjogi, 2 reáljogi. Volt még 3 orvos vezette kézi gyógyszerháza. A felelős vezetőknél kívül a gyógyszerházakban 28 okleveles és 8 oklevél nélküli gyógyszerészed dolgozott.

A vármegye gyógyszerházaival való ellátottsága nem kielégítő, a szaporítás nem sürgős feladat, mert nincs elegendő keresztény gyógyszerésznő és azok egy részét is felveszi az ártásítási eljárás.

A házasságkötések száma 1941-ben 3340, ami 7,5‰-nek felel meg. Ezen évben az országos átlag 8,3‰, a vármegyék átlaga 8,0‰. Csonka-Bihar vármegyében 1940-ben 6,5‰.

Élveszületés 10.061. Összes halálozás 7114. Természetes szaporodás 2947. Az 1941-ben bejelentett nyílt tbc. esetek száma 327, halálozások száma 30. A bejelentések igen hiányosnak minősítendőek, legalább is közülük keveset látott orvos. Az élveszületési arányzám 1941-re magasabb az országos és vármegyei átlagnál, azonban a halálozás is lényegesen magasabb és így az természetes szaporodás egyezik az országos átlaggal, de rosszabb, mint a vármegyék átlaga.

Biharmegye gyermekvédelme fejlett

A gyermekvédelem általában elég fejlettnak mondható. Bihar vármegyében összesen 1941-ben 95 gyermekvédelmi intézet működött, amelyekből 52 visszacsatolt területen fekszik. A gyermekvédelmi intézetek közül 62 állami, 25 községi, 3 felekezeti jellegű kiseddóvoda volt, 4 községi állandó gyermekmenedékház, 1 pedig ideiglenes (nyári), de évről-évre megnyíló menedékház.

A kiseddóvoda intézetek közül eddig néhány időnként napközi-otthonos módon működött, de ilyenként rendszeresen megszervezve nem volt és főképpen épületük nem volt a megfelelő konyhákamrás kibővítéssel ellátva. Nyilvánvaló, hogy a napközi-otthonos megszervezése 1941-ben indult meg.

A kiseddóvoda napközi otthonos fejlesztésének szükségességét mi sem bizonyítja jobban, minthogy Bihar vármegyében 1941-ben 47 nyári napközi otthont kellett felállítani 1518 gyermek részére.

Az elmúlt tizen és koratavasszal 1690 iskolás és óvodás gyermeket étkeztettünk 33 községben 60.000 pengő államegélyből és 6000 pengő helyi hozzájárulással.

A gyermekvédelmet 1941-ben már jól szolgálta a nagyvárad M. Kir. Állami Gyermekmenhely, amely Bihar vármegyében az év végéig 9 menhelyi telepet állított fel és 1099 gyermeket helyezt ki.

Biharmegyében csak 587 közkut van

A vármegye ivóvízellátása egyelőre nem kielégítő. Tervezett kutakatermelék adatokat gyűjtöttem és megállapítottam, hogy Bihar vármegyében mindössze 587 közkut van, amelyből 40 zöldkeresztes. „Jó ivóvíz” táblával van megjelölve, 219 pedig zárt és jó ivóvízet szolgáltat a vizsgálati leletek szerint. A többi közkut, sajnos, kifogás alá esik

és helyettük új kutakat kell majd építenünk. Igen kevés is a közkutak száma. Adatgyűjtésem során felvételtem a számbajöhető forrásokat is gravitációs vizszervezés céljaira. Ezeket corra le fogjuk vizsgálni és ahol lehet, gravitációs vezetéket igyekszem létesíteni megfelelő forrásfoglalással.

Biharmegye és a tuberkulózis

A fertőző betegségek közül különösen a bási hagymáz, vérhas és malária jelent nehézséget, de legtöbb gondot okoz a tuberkulózis. Bejelentettek 327 nyílt gümőkórot 30 elhalálozással és ugyanakkor kimutatott a Statisztikai Hivatal 683 gümőkórban elhaltat. Nyilvánvaló, hogy a bejelentések körül sok hiba van. Az eltolódásban szerepel a bejelentésre kötelezett orvosok hanyagsága és talán a sok laikus halottkém is, bár tudtommal ezek bejelentéseit a Statisztikai Hivatal ellenőrzi. A tüdőbeteggondozók számát szaporítani kell.

Medin betegségről, mely 29 esetben fordult elő szörványosan, továbbá a gyermekágyi lázról, mely 8 esetben fordult elő 1 halálozással. Utóbbi betegség tisztiorvosi kivizsgálása minden esetben megtörtént.

108 ezer pengős költségvetéssel dolgozott az egészségvédelem

A vármegye trianoni része egészségvédelmi tekintetben aránylag fejlett, mert a berettyóújfalui járás az annakidején mintajárás volt és úgy ez a járás, mint

a környező járasok korán jutottak egészségvédelmi szolgálatokhoz és gondozókhoz. Az általános egészségvédelmi szolgálatok száma 1941-ben a vármegyében 18, a visszacsatolt területnek csak 1942-ben jutott két szolgálat. A védőnők száma 1941-ben 21 volt.

A tanácsadók száma 2598, amelyeken megjelentek összesen 59.264-en. Az egészségvédelmi szolgálatok munkáját a törvényhatóság első tisztviselőjének megértő támogatása és a vármegye közönségének aldozatközsége a központi vezetés költségeivel együtt 108.000 pengős költségvetéssel tette lehetővé. A berettyóújfalui és biharnagybajomi iskola-fogászat 2858 gyermeket látott el. A védőnők 39.640 munkórát töltöttek szolgálatban és 1252 oktató előadást tartottak. Szülészeti vándorzsákat 83, egészségügyi vándorkelengyét 196, háziápolási cikkeket pedig 241 esetben kölcsönözték ki. Téli gyermekétkeztetésekre 66 ezer pengőt költöttünk; ebből 60.000 pengő államegély és 6000 pengő helyi hozzájárulás volt. Zöldkeresztes ingyenes cukorakciónk során 73.730 kgr. cukrot osztottunk ki, az ingyentejakkal pedig 140.735 pengőt használtunk fel. Szappanakciónkkal 2310 kgr. szappant juttattunk 3000 egyéneknek.

A vármegye területén 1941-ben 4 tüdőbeteggondozó és 1 nemibeteggondozó működött. Az egyik tüdőbeteggondozónak fiókállomása is van. Ezenkívül a központi járás tüdő- és nemibeteggondozói anyagát a nagyvárad tüdő- illetve nemibeteggondozó látja el. Tüdőbeteg első ízben 1703, ismételt 9919, nemibeteg pedig először 148, ismételt 5553 jelent meg a gondozókban.

Általános oktató és propaganda előadást 340 esetben tartottak hatósági orvosaink. Az 1941. évi Tuberkulózis Hét keretében külön tartottak még 137 előadást 51 előadóval 6048 hallgatóval.

MAGYAR HŐSÖK

Kuzma Imre honvéd hőstette

Bátorságával és ötletességével tün- tette ki magát a Don-menti küzdelmekben Kuzma Imre honvéd.

1942. augusztus 16-án hajnalban négy főből álló szovjet járőrt vett észre a Don tulsó partján. Mivel az arcvonalon teljes nyugalom volt, orosz nyelven átkiáltott a folyón és felszólította a járőr tagjait, hogy úsz- sanak át a jobbpartra és adják meg magukat. A szovjet katonákat meglepte a felszólítás és engedelmessked- tek a hívásnak. Átúsztak a folyón és közölték, hogy a tulsó parton rajtuk kívül nincsen ellenség, továbbá, hogy felszerelésüket odaát hagyták.

A foglyok vallomása valószínűtlen- nek látszott s ezért Kuzma honvéd szakaszparancsnoka, Schmidt zászlós, meggyőződést akart szerzni állításuk helyességéről. Mivel csónak nem volt a közelben, Kuzma honvéd nagy mo- solygással kerített és vállalkozott arra, hogy átmev benne a tulsó partra. Schmidt zászlós ugyancsak részt akart venni a tulsó part átkutatásában s ezért Kuzma kíséretében átkelt a Don vizén. Ott átkutatták a terepet, a fo- goly oroszok géppisztolyait áthozták, megállapítván azt, hogy az ellenség valóban távolabbi magaslatokon fo- galt védőállást.

Szeptember 10-én Kuzma Imre ön- ként jelentkezett egyéni vállalkozás- ra. Ekkor átkelt a Don folyóba tor- kolló Tichaja-Szozna patakon, annak tulsó partján meglepett két bolsevis- ta őrszemét, azokat foglyul ejtette s állásainkba kísérte.

GAZDASÁGI ÉLET

Hol kell bejelenteni a termelési szerződéseket?

Csak két nap van még az őszi vetésterületek bejelentésére

A Budapesti Közlöny vasárnapi száma kormányrendeletet közöl a termelési szerződések nyilvántartásáról. A rendelet első szakasza szerint minden mező- vagy kertgazdasági növény termesztésére vonatkozó szerződést a termeltető köteles bejelenteni. A bejelentést minden évben az őszi vetésterületekre vonatkozólag december 1-ig, tavaszi vetésterületekre vonatkozólag június 1-ig kell megtenni. Az 1942. évi őszi vetésterületekre vonatkozólag kötött termelési szerződéseket 1943. január 31-éig kell bejelenteni.

A bejelentést — aszerint, hogy a termelési szerződést milyen növény termesztésére vonatkozólag kötötték — az alább felsorolt szerveknél kell megtenni:

a) kerti vetőmagokra, hüvelyes takarmány- és gyepterületre vonatkozólag a Magyar Vetőmagkivitelési r. t.-nél (Budapest, VII., Madách-út 7. szám),

b) gyógynövényekre vonatkozólag a Magyar Gyógynövénykivitelési Egyesülés Ellenőrző Irodájánál (Budapest, V., Báthory-u. 19.),

c) hagymára és nem szeszfőzési célokra szolgáló burgonyára vonatkozólag a Mezőgazdasági Termelők Egyesült Szövetkezeténél (Budapest, V., Deák Ferenc-u. 6.),

d) napraforgóra, repcére, olajlenre, szójababára, ricinusra, rostlenre, rostvagy magkenderre, mákra, őszilenzs, gomborkára, vagy perillára, továbbá rizsre vonatkozólag az Ipari Növénytermelési Bizottságnál (Budapest, V., Tüskör-u. 2.),

e) cirokszállra vonatkozólag a Tiszántúli Ciroktermelő és Értékesítő Szövetkezetnél (Budapest, V., Aulich-u. 7.),

f) a)–e) pontokban nem említett egyéb mező- vagy kertgazdasági növényekre vonatkozólag — a dohány és cukorrépa kivételével — a M. Kir. Növénytermelési Hivatalnál (Budapest, IV., Horthy István-körút 2.).

A szeszfőzési célokra szolgáló burgonya termesztésére vonatkozóan kötött szerződést a Szegedvárosi Igazgatóságnál (Budapest, V., Szabadság-tér 14) kell bejelenteni.

A gyümölcs- és a zöldségszáritók, calamint a konzervgyárak által kötött

termelési szerződést a Magyar Konzervgyárosok Országos Szövetségénél (Budapest, V., Gróf Vigyázó Ferenc-utca 2.) kell bejelenteni.

Ugyanekkor a hivatalos lap vasárnapi száma közli a most ismertetett rendelet végrehajtásának tárgyában kiadott földművelésügyi miniszteri rendeletet.

SZÍNHÁZ

Törtetők

A kolozsvári Nemzeti Színház prózai tagozatának vendégjátéka

Kár, hogy a kolozsvári Nemzeti Színház prózai tagozatának vendégjátéka csak két nappal az előadás előtt juthatott a közönség tudomására. Meggyőződésünk, hogy sokkal többen eljötték volna. Ezt egyébként Ill és Endre kitűnő társadalmi karikatúrája, a Törtetők is megérdemelték volna.

A szerző két „törtetője” két fiatal ember, aki egy szeszélyes kegyelmes és egy sokat tapasztalt, kiérett feledékeny méltóságos vezérigazgató jóvoltából előlép a nagyvilágba. Két törtető fiatalember él, beszél, mozog, tervez, „törtet” a darabban, mindegyik a maga módján. Kamarás Gyula alakítja a temperamentumos világi Czékelyi Ádám szerepét, aki elegáns sportruhájával, határozott ajtonyításával, bokázásával, szabályosan vállmagasságba lendített 45 fokos könyökhajlítási kézfogásával és a kegyelmes unokahúgával játszott teniszpartikkal törtet, könyököl előre céltudatosan. Szécsy Ferenc a stréber hivatalnok szerepét egy kicsit túljátszotta, egyébként jól érzékeltette a törtetés másik generikus válfaját. A darab meséje egyszerűen ennek a két fiatalembernek a törtétese és az a lecke, amelyet a komoly, okos, tapasztalt, higgadt és nem utolsósorban megértő vezérigazgatótól kapnak.

A törtetés kóros tünet az életben. A két fiatalember tehát beteg. S ezt egy pillanattal sem szabad szem elől téveszteni, mert a fiatal erők igyekezetét, törekvését, erőteljes duzzadó munká-

A rendelet szerint az olyan termelési szerződés érvényességéhez, amely mezőgazdasági termények külföldi szállítására vonatkozik, a földművelésügyi miniszter jóváhagyása szükséges. Amennyiben a termelési szerződés tárgya kerti vetőmag, hüvelyes-, takarmány-, vagy gyepterületre vonatkozó, legkésőbb minden év február 15-ig kell a szerződést a Magyar Vetőmagkivitelési r. t.-nél jóváhagyás végett eredetben bemutatni. A külföldi szállításra vonatkozó termelési szerződéseket, amelyeknek más növény a tárgya, legkésőbbben a szerződés tárgyát szolgáló termény elvétel előtt három héttel kell jóváhagyás végett bemutatni.

Ügyes eladónőt keres

keresztény vállalat. — Kézrel írott ajánlatokat fizetési igény megjelölésével

„Öskeresztény” ieltőére a kiadóba kérünk.

amellyel az egész darabot, az egész színpadot eltöltötte. Nem mulaszthatjuk el megjegyezni, hogy a nézőtér tartogó ürességei zavarólag hatottak rá.

Ilyen rokonszenves alak Schwetz igazgató is, akinek szerepét Deesy Jenő kitűnően alakította. A törtetők jámbor, jóhiszemű, együgyű eszköze Gruber mérnök, a félszeg hivatalnokká kővesült szakember, aki homokszemetet méricskél és kifogásol a vállalat ügymenetének útján, amikor annak nagy apparátusa diadalmasan rohog át göröngyökön és kisebb sziklatömbökön is. Tompa Sándor, Nagyvárad színházlátogató közönségének egykori kedvence nyújtott kifogástalan és minden ízében kidolgozott alakítást ebben a szerepben. Dzsini, a vezérigazgató leánya, Eördögh Ilona művésznő, a telefonokicsaszony és a titkárnő sok kedves színt és frissességet visznek a darab meséjébe. Kormos Márta, Rajnay Elly, Sallay Kornélia és Kolár Mária pompásan oldották meg feladatukat ezekben a szerepekben.

(pont)

A színházi iroda közleményei:

Szerdán este: Törtetők, a Kolozsvári Nemzeti Színház prózai együttesének vendégjátéka

Szerdán este pontosan háromnegyed 7 órai kezdettel a Kolozsvári Nemzeti Színház prózai együttesének vendégjátéka a színházban. Színrekerül Ill és Endre: *Törtetők* című 4 felvonásos karikatúrája. Mérsékelt felemelt helyárok.

Csütörtökön este *ünnepi diszeloadás*. Színrekerül: Raffay Erzsébet, a m. kir. Operaház tagjának vendégfellépésével a *Denevér*. Mérsékelt felemelt helyárok. Az előadás tiszta bevétele a Kormányzóné Öfömlétsége akciójára, a hadbavonultak és elesettek hozzátartozóinak téli megsegítésére fordítatik.

Pénteken, szombaton és vasárnap este Jurik Julesi első fellépésével *Nótás kapitány*, Farkas Imre legszebb operettje kerül színre. Pénteken premier bérlet, szombaton este Á-bérlet, vasárnap este bérletszünet.

Szombaton délután negyed 4 órakor *olcsó helyárok* nagy gyermek előadás a színházban. Színrekerül: *Babszem Jankó*, nagy gyermekoperett, sok-sok énekkel és tánccal. (Gyermekeknek a jegyváltás kötelező!)

Vasárnap délután Kovács Irén fellépésével *Cirkusz hercegnő* c. nagyoperett kerül színre *olcsó helyárok*kal.

Február 1–2–3-án (hétfőn, kedden d. u. és este, szerdán) BULLA ELMA vendégfellépésével az „Esküvő” című színjáték van műsoron felemelt helyárokkal. A Vízszínház idei évadának kimagasló sikerű újdonságát

Putnik Bálint igazgató rendezi. Hétfőn este premier bérlet ráfizetéssel, szerdán este (febr. 3-án) Á-bérlet ráfizetéssel. A mélyen tisztelt bérletközönség bérletjegyük felmutatása mellett páholynál 8 pengő, szőlyénél 2 P, körszéknél 1.30 P ráfizetés mellett a színházi pénztárnál magkapják helyeikre szóló napi jegyüket vasárnap déli 12 óráig. Vasárnap délig ki nem váltott helyeket eladja a pénztár.

HETI MŰSOR:

Szerdán este: *Törtetők*. (Kolozsvári Nemzeti Színház prózai együttesének vendégjátéka.)

Csütörtökön este: *Denevér*, diszeloadás. (Raffay Erzsébet fellépésével.)

Pénteken este: *Nótás kapitány*. (Jurik Julesi első fellépésével) premier bérlet.

Szombaton délután: *Babszem Jankó*. (Gyermek előadás.)

Szombaton este: *Nótás kapitány*, Á-bérlet.

Vasárnap d. u.: *Cirkuszhercegnő*.

Vasárnap este: *Nótás kapitány*.

Pártoliuk
a keresztény
kereskedelmet

Tizenhat kereskedelmi ágban korlátozták az áruellátást kijelöléssel

Miniszteri leirat az iparhatóságokhoz az üzlethelyiségek igénybevételének kérdésében

A Magyar Tudósító jelenti: A kereskedelmi miniszter az üzlethelyiségek igénybevételével kapcsolatban leiratot intézett a II. foku iparhatóságokhoz. A leirat részletes szakmai csoportosításában közli azoknak az áruknak a jegyzékét, amelyeknek árusítása kijelöléshez, illetőleg azoknak az áruknak a jegyzékét, amelyeknél az áruellátás az áruval ellátható kereskedők névjegyzékbe való felvételéhez van kötve. A felsorolás a következő: 1. textil (nagykereskedők), 2. bőrtápu (lábbeliek és

talpbőr, 3. szén (nagy- és kiskereskedők), 4. tűzifa (nagy- és kiskereskedők), 5. cukor (nagy- és kiskereskedők), 6. petrolium (nagy- és kiskereskedők), 7. mosószappan (nagy- és kiskereskedők), 8. hizott sertés, 9. tojás (nagy- és kiskereskedők), 10. liszt (kiskereskedők), 11. gabona, 12. hentesáru, 13. báromfi (nagy- és kiskereskedők), 14. bab, borsó, lenese, hajdina, mák, lóbab, cirok, valamint ezek hántolt, őrölt, pörkölt, vagy entrhált termékei, 15. vas, acél és fémáru, 16. tankönyv.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSO-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40.
 félévre 19.20, egy óra 8.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekkzámlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Új igazgató került az Erdélyi római katolikus egyházmegyében a Kolping legényegyletek élére. Kolozsvár. Saját tud. Sándor Imre püspöki általános helytartó. Bálint József szentszéki tanácsost, az Erdélyi Római Katolikus Népszövetség igazgatóját, a Püspöki Helytartóság területén a Katolikus Legényegyletek egyházmegyei igazgatójává nevezte ki.

A PÁPA KARÁCSONYI AJÁNDÉKA AZ EGYIPTOMBAN LÉVŐ HADIFOGLYOKNAK. A karácsonyi ünnepek alkalmából P. Hughes kairói apostoli delegátus sorra látogatta az Egyiptomban lévő hadifoglyokat. 10.000 csomag készült el, amelyeket szétosztottak a hadifoglyok között és amelyek mindegyikéhez mellékeltek a pápa arképiét, amelynek hátlapján a Szentatya néhány hátorítói és vizsgátló ezava volt nyomtatva. Ugyanígy csomagokat osztottak az el polgári internáltak és az internált egyházi személyek között is. Az apostoli delegátus által meglátogatott valamennyien nagy hálával fogadták a pápa megemlékezését. Az apostoli delegátus közbenjárására alkalmuk nyílt, hogy minden hadifogolytáborban karácsonyi éjféli misét hallgassanak.

Kiírták a pályázatot a Ferenc József alapítvány zenei díjára. Budapestről jelentik: A polgármester kiírta a pályázatot a Ferenc József jubileumi alapítvány 1943. évi zenei díjára. Az alapítványi díjban, amely évi 1000 pengő, 30 évnél fiatalabb tehetségek részesülhetnek, akik a zenevezetés, vagy az előadó zeneművészet terén már kiváltak jelentékeny foku művészi értékeket tanúsítottak és akikről feltehető, hogy ezzel az anyagi támogatással képességeiket kifejlesztik és a magyar zeneművészet felvirágoztatását elősegítik. Zenevezetők előnyben részesülnek a díjazásuknál. A kérvényeket március 31-ig lehet benyújtani a fővárosi város-háza központi iktatóhivatalában. (M. Tud.)

EZER PENCŐ TEMETKEZÉSI SEGÉLY A FODRÁSZOKNAK. A fodrász kézműiparosok felkarolására, mint értesülünk, az „Erdélyi és Bánáti Fodrászmesterek Szövetségének Központja Marosvásárhely” működését kiterjesztette egész Magyarországra. A magyar kormány ennek a humánus intézménynek a működését engedélyezte. Ez az egyesület tagjainak haláleseténként ezer pengő segélyt nyújt. Biztosítási díj vagy havi tagsági díj nincsen, csak minden egyes haláleset után 50 fillért fizetnek személyenként. 75 éves korig orvosi vizsga nélkül felveszik a fodrásziparost és nejét. Továbbá tagja lehet másfoglalkozású magyar keresztény polgár is, akik fodrászok ajánlanak.

Heves hóvihár dühöng Istanbulban. Isztambulból jelentik: (MTI) A NTI jelentik: A legutóbbi napok esőzése; következtében Délanatóliában a Seyhan folyó kiáradt és nagy pusztításokat okozott. Istanbulban kedd délután erős hóvihár van, amely zavart okoz a fekete-tengeri hajózásban és ezzel Istanbul személlátásában is.

GYÜMÖLCSTERMELÉSI OKTATÓ-FILM ELŐADÁSA. A Nagyváradi Hegyközség elnöksége 1943. évi január hó 30-án, vasárnap déli negyed 12 órakor a gyümölcstermelésről, szőlőművelésről és műtrágyázásról oktatófilm előadást tartat a Hitler Adolf utca (volt Uri utca) 14. szám alatt, a Baross Gábor felsőkereskedelmi iskola nagytermében. Erre az előadásra az úton hívja meg a Hegyközség elnöksége a gyümölcs- és szőlőtermelés iránt érdeklődőket. Az előadás teljesen díjtalan.

Esküvő. Kiss Mária Nagyváradi és Mészáros Vendel Budapest, szombaton, 30-án délután 4 órakor tartják esküvőjüket a váradvelencei református imaházban, melyre rókonaikat, ismerőseiket ezuton hívják meg.

MINDEN HÓNAPBAN LESZ EZUTÁN NÉMET—MAGYAR KATONAMŰSOR A BELGRÁDI RÁDIÓBAN. Berlin. (MTI) A belgrádi Donauzeitung és a többi német lap beszámol a belgrádi rádió elő magyar-német katona-adásáról, amely olyan sikert aratott, hogy ezután minden hónapban meg kell tartani.

Hogy lakása hantulatos bútor MEZEI-nél vegyen legyen, szines, modern Szabadság-utca 12. (Szacsav-utca 48.) Háló, kombinált és előszobák diótűzanttal is. Előnyös vétel. Konyha újdonóságok.

BAJTÁRSI PARANCS. Csütörtökön, január 28-án este 7 órai bajtársi összejövetelen keskenyfilm-bemutató is lesz bajtársaink és a női honvédek részére, amit vasárnap, január 31-én este 5 órai kezdettel megismétlünk. A január 31-iki összejövetelen bajtársaink hozzátartozói is résztvehetnek. Tekintettel az előadás fontosságára, kérjük bajtársainkat és bajtársnőinket, hogy lehetőleg teljes számban vegyenek részt. **Elnökség.**

Lóárverés. A 25. honvéd tábortüzerosztály (Ruhikovsky laktanya) 1943. évi február hó 10. napján 9 órai kezdettel nyilvános lóárverést tart. Árverésre kerül egy darab fekete herélt 9 éves idomított hamos ló.

GLATTFELDER ÉRSEKET FEBRUÁR ELEJÉRE VÁRJÁK KALOCSÁRA. Mivel Glattfelder Gyula kinevezett kalocsa érsek egészségi állapotában örvedetes javulás állott be, február elejére várják az új érsek megérkezését Kalocsára.

Márciusban szétküldik a ricinusvetőmagot. A Magyar Tudósító jelentik: A ricinusstermelési szerződéseket kötő Futura értesítése szerint a ricinusvetőmagot márciusban szétküldik a gazdáknak, hogy a vetésre idejében meglegyen mindenütt a vetőmag.

DECEMBER 29-IKE ÓTA ÁLLANDÓON RENG A FÖLD EGY DÉLBOSZNIAI VÁROSBAN. Zágráb. (MTI) Most bontakozik ki részleteiben az a nagy földrengés, amely a délboszniai Imotski városát és környékét sújtotta. A földrengés december 29-én volt, de azóta megszakítás nélkül morajlik és reng a föld. Az anyagi kár hozzátéve az emberáldozatok száma aránylag csekély. Különbösen sokat szenvedett 12 bosnyák falu. Az egyik faluban nem maradt egyetlen ház sem, amelyet ki lehetne javítani.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Új boltostanfolyam a Székelyföldön. Az elmúlt évben megrendezett boltostanfolyam, amelyen harminc székely ifjút képezett ki kereskedői gyakorlatra az Erdélyrézsi Hangya, nagy visszhangot keltett országvezerte. Az erdélyi Hangya szövetkezeti központ az idén is megrendezi a tanfolyamot és a gyakorlati kiképzés a nagyobb szövetkezeti boltokban meg is kezdődött január 15-én. Többszáz jelentkező közül választotta ki a tanfolyam rendezősége a tanfolyamon résztvevő 56 székely ifjút, akiknek a harmincnapos üzleti kiképzés idejére 100 pengő segélyt is ad a központ. A gyakorlati kiképzés után, tehát február 15-én kezdődik meg Marosvásárhelyen az elméleti tanfolyam. Itt áruismeretre, kereskedelmi számtanra, ügyvitelre és a többi tenivalók ismereteire oktatják ki a hallgatókat és erre az időre ugyancsak 100 pengő segélyben részesítik őket. A tanfolyamot végzett növendékek az idej tanfolyam után is akár szövetkezeteknél, mint üzletvezetők helyezkedhetnek el, akár önálló üzletet nyithatnak.

Péntek délelőtt muzeumi gyűlés a városkázán. Nagyváradi. Saját tud. A muzeumi ügyében péntek délelőtt 11 órakor értekezletet tartanak a városkázán. A megbeszélésen részt vesz dr. Némethy Gyula kanonok, az egyesület elnöke, dr. Gyöngyössi István táblai főügyész, ügyvezető elnök, dr. Hlatky Endre főispán, dr. Soós István polgármester, dr. Dalló Gyula kulturáltanok és dr. Thury László városi főügyész. Letárgyalják az újjászervezéssel kapcsolatos kérdéseket, valamint a Közgügyiütemények Országos Főfelügyelősege által ajánlott javaslatot.

VISSZÁÉRKEZETT HELSINKIBE LINKOMIES EDWIN. A FINN PARLAMENT ALENÖKE. Helsinki. (MTI) A Finn Távirati Iroda jelenti, hogy Magyarországról visszaérkezett dr. Linkomies Edwin, a finn parlament elnöke. Újságírók előtt nagy szeretettel ezült a magyarországi szívélyes fogadtatásért.

Gyomorsavtúltengésben szenvedő szellemi munkásoknál, eldugult neurastheniás egyénekknél és aranyeres hypochondriás emberekknél reggelenként felkeléskor egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíznek sokszor igen jótékony hatása van. Kérdezze meg orvosát!

Árverési hirdetmény kivonat. A nagyváradi kir. járásbíróóság, mint tkvi hatóság 22353—1942. sz. Madách Deme-terné végrehajtónak Madách Deme-ter végrehajtást szenvedő elleni ügyében a végrehajtási árverést 250 P tőke behajtása végett a mezőbottyáni 502. sz. tkvi betét A. I. 1—3 sor, 29—1, 29—2, 28—2 hrszú ház, szántó és rét ingatlanokra 2600 P kikiáltással áron alárendelte. Az árverést 1943. február 17-én délelőtt 9 órakor Mezőbottyán közszobázanál fogják megtartani. Az ingatlan kikiáltási ár felénél alacsonyabb áron nem adható el. Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka, magasabb ígéretnél kiegészítendő. Nagyváradi, 1942. okt. 17. Dr. Implom sk. kir. bíró. A kiadomány hitelűl: Bartha sk. irodatszt. P. H.

Villamosbérlet tulajdonosok figyelmébe

Értesítjük a t. villamosbérlet tulajdonosokat, hogy az IBUSZ menetjegyiroda folyó hó 30-án, szombaton és február 1-én, hétfőn reggel 8-tól délután 4-ig egyfolytában tart hivatalos órákat. Felkérjük a t. bérlettulajdonosokat, hogy a f. hó 31-i vasárnapra való tekintettel, a torlódások elkerülése végett a bérleteket minél hamarabb érvényesíttessék február hónapra, mert a következő hónapra megváltott jegyek, mind a váltás hónapjának 27. napjától kezdve már jogosítanak utazásra.

Nagyváradi Városi Vasutak R. T.

A szegény néposztály érdekeit szolgálja a polgármester újabb tűzfaren-delete. Nagyváradi. Saját tud. Dr. Soós István polgármester intézkedett, hogy az egyes kerületek ezatós és fűszerüzletei bizonyos mennyiségű fát kapjanak hogy azt kilogrammonként kimerve bocsáthassák a közönség rendelkezésére. Ebben az ügyben a polgármester már hirdetményt bocsájtott ki, de lapunk útján is felhívta a ezatós és fűszerüzletek tulajdonosainak figyelmét, hogy ezt az intézkedést a szegényebb néposztály érdekében hozták. Ellenőrizni fogják, hogy a szétosztás igazságosan és a jelentkezés sorrendjében történik-e. Minden visszaélést a legszigorúbban megtorolnak. Intézkedett a polgármester egyébként, hogy a tűzifa új árának betartása érdekében is. Ellenőzők vizsgálják felül a megállapított árak betartását és minden kihágás esetén szigorú büntetést ezabnak ki.

Légoltalmi közlemények. A Légoltalmi Liga nagyváradi csoportjánál a pénztárosi tisztviselő lemondás folytán megüresedett. Ezen tisztviselő betöltésére jelentkező férfiakat folyó hó 15-ig délelőtt 11—12-ig fogad a helyi csoport hivatali helyiségében (Rákóczi-u. 13. I. em.) A pénztárosi tisztviselő betöltésének feltételei: 1. Magyar állampolgárság, 2. keresztény származás igazolása (felség részéről is), 3. megfelelő iróai és pénzkézeltési gyakorlat (könyvvitai stb.) Vitézi Rend tagjai, tűzharcosok és hadirokkantak előnyben részesülnek. — Munkadíj 9—2-ig. Havi tiszteltetdij kezdetben 100 P, mely összesen 140, illetve 150 pengőig emelkedhet. Légoltalmi Liga Nagyváradi Csoport Elnöksége

LÉGOLTALMI HIRDETMEY. A w. kir. honvédelmi miniszter 161. eln. 35. 1943. számú rendelete értelmében a padlástér tűzvédelmi felszereléshez tartozó víztartályokat vízzel kell megtölteni mindaddig, míg a hőmérséklet 5 C alá nem süllyed. Amennyiben a hőmérséklet — 5 C alá süllyed, a víztartó edények fagyveszélynek ki nem tett helyiségekben helyezendők el lehetőleg a padlástér közelében. A víztartó helyiséghez vezető ajtókat bezárni nem szabad. Ha ilyen helyiség a padlástér közelében nincs, akkor a padlástér tűzvédelmi felszereléshez tartozó vedreket vízzel megtölteni a ház legfelső emeletén levő lakások konyháiban és előszobáiban kell tárolni. Riadó esetén a vízzel telt vedrek a lakók vagy bérlők által az ajtó elé a szabadba helyezendők. Házcsoport légóparancsnokok jelen rundelet végrehajtását ellenőrizni kötelesek. Jelen rundelet ellen vétők 15 napig terjedő elzárással büntethetők. **Légoltalmi Liga Nagyváradi Csoportja.**

Műsoros estet rendez az N.M.K. Építőmunkás Dalköre

(Nagyvárad.) A Nemzeti Munka-központ Építőmunkás Dalköre 1943. évi január hó 31-én a Török Ignác-u. 1. szám alatti helyiségében d. u. 5 órai kezdettel este 11 óráig tartó műsoros estélyt rendez, melynek jövedelme a Főméltóságú Asszony által kezdeményezett honvéd-családok támogatására indított segélyalapja javára lesz fordítva. A műsor ismertetésére visszatérünk.

Árdrágítókat ítélte el a törvényszék

Nagyvárad. Saját tud. Falticska Dezső nagyvárad vendéglős és felesége árdrágítás kísérletével vádolva állottak a nagyvárad törvényszék dr. Rozsály egyesbírája előtt. A vendéglőspár ugyanis kolbászt és vaját kínált eladásra a maximális áron felül — véletlenül éppen két rendőrségi detektivnek. Falticska és felesége ellen megindult az eljárás és az uzsorabírósa a szerdán megtartott tárgyaláson úgy a vendéglőst, mint házastársát 200—200 pengő pénzbírsággal sújtotta. Miután úgy az elítéltek, mint az ügyész megnyugodtak a bíróság végzésében, az ítélet jogerős.

Megszűnt a csomagfelvételi korlátozás a postán

Nagyvárad. Saját tud. Értesülésünk szerint a posta vezérigazgatósága 222922—1943. számú távirati rendelettel megszüntette a postahivataloknál a keddi és csütörtöki csomagfelvételi korlátozást. Ezek szerint a hét bármely napján lehet csomagokat feladni a postahivataloknál.

Szombaton a szabadegyetemen Ádám Jenő tart előadást a magyar népzeneiről

Lapunk tegnapi számában jelentettük már, hogy a Szabadegyetem e heti előadása csütörtökről szombatra helyeződött át, mert a város csütörtökön a városháza dísztermében rendkívüli közgyűlést tart. A Szabadegyetem előadása szombaton délután 6 órakor kezdődik, ugyancsak a városháza dísztermében. Ádám Jenő, a m. kir. Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanára a magyar népzeneiről és népdalról tart előadást. A rádióból ismert kiváló előadó a magyar zeneélet problémáit fogja tárgyalni. Előadásának vázlatos pontjai: zene és közönség; a zenei nevelés és a népművelés lehetőségei; a zenei ponyva és az igazi magyar népdal kérdése. Népzeneink és népdalköltészetünk kiváló szakértője rámutat azokra a tennivalókra is, amelyekkel a magyar népzene és népdal ismét bekapcsolható sajátos nemzeti kultúránkba. Előadását szemelvényekkel is kíséri. A Szabadegyetem folyó tanévi előadássorozatának egyik kiemelkedő témája Ádám Jenő előadása. Ismét kérjük lapunk olvasóközönségét, hogy a Szabadegyetem csütörtöki előadásának szombatra történt áthelyezésének híreit terjesztési szíveskedjék.

Elkészült és felavatásra vár a medvei nagy Duna-híd

Árvíz idején is elérnek a hajók a magasra épített hidat

Teljesen elkészült az ország egyik nagy új alkotása, a medvei Duna-híd, amely a Csallóközt köti össze a dunántúli részekkel. 1939 júniusában kezdtek meg a munkát, tehát három és fél év alatt készült el a nagy mű, amelynek nem csak végrehajtása, hanem tervezése is nagy feladat volt. Nem egy híd megépítéséről kellett gondoskodni, hanem a hidak egész sorozatáról. A Dunát a csallóközi szakaszon ugyanis egymástól igen távol eső árvédelmi gátak fogják közre és a gátakon belül a hajózható medren kívül több mellékág is folyik. Az árterület Medvénél közel két kilométer széles. Igen magasra kellett építeni a hidat, hogy a hajók árvíz idején elérjenek alatta. Hidraulikai számításokat is kellett eszközölni annak megállapítására, hogy az árterület melyik

részén lehet töltést építeni. Így alakult ki a hídáncolat végleges elrendezése: a főmeder felett három nyílású vaszerkezet, míg a mellékág és az árterület vasbetonszerkezettel való áthidalása. A mederhíd a korlátok között 12.40 méter széles, ebből hat méter a kocsis úttest, két oldalt, egyenként 3.20 méteres gyalogúttal csatlakozik. Külön elkerített kerékpárpálya is létesült az új hídon. Figyelemmel voltak a tervezésnél arra, hogy idővel a mostani hídtól körülbelül 50 méternyire vasuti híd is lehessen építeni. Győr és Galánta között ugyanis új vasuti vonalat fognak építeni, amely ugyancsak Medvénél fogja keresztezni a Dunát. Az új híd ünnepélyes felavatását rövidesen megtartják és átadják a forgalomnak. (Magy. Tud.)

Férfiruhákat, használtakat **MOLNÁR** használatra üzletében Bemer-tér 1. (udvarban) Hívásra hához jövék.

Két új igazgatósági tagot választ pénteken a Vegyi és Élelmiszeripari R. T.

A Hitel írja: A Vegyi és Élelmiszeripari Rt. a múlt évben is nagy mértékben fokozta termelését s árbevételre 483 803 pengőre emelkedett az előző évi 156 735 pengőről. Az üzem fokozása természetesen az általános költségek címén kiadott összegeknél is jelentős emelkedéssel járt s 409 122 pengőre fokozódott az előző évi 91 233 pengőről. A vállalat, amelynek 533 333 pengő részvényitkéjén kívül 260 333 pengő tartalékalapja és 10 350 pengő értékcsökkenési tartalékalapja is van, a múlt évben újabb tőkét szerzett az üzem bővítésére s az ingóságok értékelésénél igen jelentős összegeket irt le. A gyári berendezések, felszerelések és szabadalmak 643 305 pengővel szerepelnek a mérlegben az előző évi 1 168 527 pengővel szemben. A vállalat a számadási évben 26 317 pengő tiszta nyereséget ért el. A január 29-ére kitűzött rendes közgyűlés a mérleg megállapítása után két új igazgatósági tagot választ.

létalapja is van, a múlt évben újabb tőkét szerzett az üzem bővítésére s az ingóságok értékelésénél igen jelentős összegeket irt le. A gyári berendezések, felszerelések és szabadalmak 643 305 pengővel szerepelnek a mérlegben az előző évi 1 168 527 pengővel szemben. A vállalat a számadási évben 26 317 pengő tiszta nyereséget ért el. A január 29-ére kitűzött rendes közgyűlés a mérleg megállapítása után két új igazgatósági tagot választ.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker **Ács Tibor.** Széchenyi tér 6. órák vétele, eladása, szakzerű alakítása, javítása

Jogerősen elítélte a bíróság egy áruhalmozó székelyhídi zsidó asszonyt

Nagyvárad. Saját tud. Berger Béláné, Nuszbaum Regina székelyhídi lakos házában a csendőrség 19 kilogramm és 20 deka lisztet, valamint 3 és fél kiló szappant talált a fűszekárában elrejtve. Bergernét, aki ellen közszükségleti cikk jogtalan elvonása címén indult eljárás, ma vonta felelőségre a törvényszék.

A vádlott azzal védekezett, hogy férje cukorbeteg, így csak nagyon kevés lisztet fogyaszthat s a vele egy házban lakó nővére is súlyos beteg volt abban az időben, mikor az árut náluk megtalálták, amellyel cseléd is van a házban. Így négy személy szükségletéből nem volt nehéz a 19 kiló és 30 deka lisztet és alig több mint 3 kiló szappant megtakarítani.

Turnovszky Sándor dr. védő orvosi bizonyítvánnyal igazolta, hogy a vádlott férje valóban cukorbeteg s felmentést vagy legenyébb esetben enyhe büntetést kért.

A bíróság Berger Bélánét bűnösnek mondta ki a terhére rótt büncselekményben, az enyhítő körülményeket azonban figyelembe vette s 30 pengő pénzbírsággal sújtotta. Az ítéle jogerős.

Szolgáltatós gyógyszer-tárak

II. CSOPORT:

ARANYAS Gyógyszertár, Szt László tér 6. (M. Kain E.) 25-74.

FEHÉR KERESZT Gyógyszertár, Rákóczi-u. 2. (Pakala Gy.) 14-46.

SZENT LÁSZLÓ Gyógyszertár, Szent István-tér 1. (K. Hegedüs I.) 19-29.

MEGVÁLTÓ Gyógyszertár, Gróf Teleki Pál-u. 55. (Németh L.) 32-61.

Idéző hirdelmény

A nagyvárad királyi járásbírósa, Pk. 12.481—1942/5. szám.

IDÉZŐ HIRDETÉMÉNY

A nagyvárad kir. járásbírósa közhírré teszi, hogy Nagyvárad thj. város kérelmezőnek Török Ferenc és társai panaszoltak ellen az 1440/1941. M. E. sz. 78. §-a által indított egyezségi tárgyalásra határnapot tűzött és felhívta a feleket, hogy 1943. február hó 12-ik napján délelőtt 9 órakor hivatalos helyiségében (Széchenyi tér 14. sz. emelet 31. ajtószám alatt) jelenjenek meg, egyezsersmind pedig Török Ferenc és neje, Kárász Erzsébet panaszoltak részére, — akik ismeretlen helyen tartózkodnak — ügygondnokul dr. ebő Mihály nagyvárad ügyvédet, lakik Nagy Sándor utca, nevezte ki.

A bíróság felhívja a panaszoltat, hogy a fent megjelölt határnapon és órában személyesen vagy képviselőre jogosult és igazolt meghatalmazott által jelenjenek meg, mert ellenkező esetben az ügygondnok fog helyettük eljárni.

Nagyvárad, 1942. évi szept. 25-én.

Dr. Horváth Sándor, kir. járásbíró.

APROHIRDETÉSIR

Adás-vétel

Aranyat, ezüstöt, briliánsot vásárol Tarján oras-ékszerész, Rákóczi-ut 8. 185

Briliánsot, aranyat, ezüstöt veszek Viktor ékszerész, Rákóczi-ut 3. 356

Eladók regények. Dr Baditz, Miskolc. 611

Rekamier, hencser, kombináltzoba eladó. Kapucinus-u. 11, kapuval szemben. 54

Eladó jókarban 42-66 korcsolyacipő, részereit műkorcsolyával. Damjanich-u. 4, ajtó 5. 707

Állást nyec

Gépész tanult felvesz az Apollo filmzínház. 705

Lakás

Butorozott szobát fürdőszoba használati keresek a központban. Címet a kiadóba kérek. 704

Különféle

Paragázó poloskát, melyt, petéit mindenből felelőséggel írja, Csutorás-Szigligeti-u. 7. Telefon 14—21. 604

Házhoz megyek fehérneműt javítani szépen és olcsón. Rózsai, Csáky István-utca 24.

Jó kézirással másolásokat vállalk. Címet a kiadóba kérem.

ZIPPZAR szakzerű javítása Jakab műszerésznel, Kossuth-utca 5.

Elveszett

Elveszett kis utazótáska iratokkal Szacsvay és Rövid-utca sarkán. Megtaláló 10 pengő jutalomért hozza kiadóhivatalba. 706

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

6-és felelőszerkesztő: Dr. Paál Árpád
Felelős kiadó: Dr. Scheffler Ferenc
Szent László-nyomda R. T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körtorgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.